

Fodovoni

Fijne Zomervakantie!

Juli 2023 – Nummer 24

Dorpsgenoten

Als de Fodovoni in de bus ligt is de zomer al begonnen. Na veel regen en kou een droge en warme periode. Het echte Nederlandse weer dus. Zo krijgt eenieder wat hij/zij wil. Al valt er altijd wat te mopperen. We hebben weer een goed gevulde Fodovoni met als toppers het bezoek van de nieuwe burgemeester, het natuurherstel van het Fochtelooërveen, de prachtige foto's van Judith Bouma-Litjens, kunst en open dagen bij Nobilis en niet te vergeten het poetsen en boenen van het dorps huis door een enthousiaste groep dorpsgenoten. Tot slot het dorpsfeest dat voor de volgende Fodovoni plaats gaat vinden. Het zou leuk zijn als dorpsgenoten een stukje opsturen voor het nummer van september, zodat we ook de volgende keren een mooi gevuld blad hebben en zo wat meer weten wat er in ons buurtje leeft/gebeurt. We wensen iedereen een fijne zomer(vakantie). Veel leesplezier.

Colofon

Kopij aanleveren voor de 20ste van de even maanden
De Fodovoni komt uit in de eerste week van de oneven maanden

Bij voorkeur in Word

Redactie plaatst foto's met toestemming en houdt zich te allen tijde het recht voor om artikelen niet te plaatsen

Foto cover:
Moniek Rozemeijer

Redactie:
Betty Boersma
Nelle Raaphorst
Petra van Rozen
Arjen de Wit

fodovoni@gmail.com

www.fochteloo.nl – Arjen de Wit

Dorpsbelang Fochteloo

Voorzitter a.i./ secretaris:

Sipke van Belle 0516-481116

Penningmeester:

Arnold Kok 0516-588341

Bestuursleden:

Henk Wieland 0516-515259

Petra van Rozen 0516-588201

Hanneke de Wit - Steunenbergh
0627226594

Dorps huis 'Et Legien'

0516-588588

Beheerd(st)er: vacant

Beheercommissie:

Voorzitter:

Evert Blauw 0516-588418

Secretaris:

Henk Ploeg 0516-588329

Leden:

Arnold Kok 0516-588341

Rinus Liekelema 0516-588577

dorpsbelang@fochteloo.nl

Zuideinde 26 A 8428HE Fochteloo

Op 2 juni jl. bracht Jack Werkman, de nieuwe burgemeester van onze gemeente, een bezoek aan Fochteloo.

Sipke van Belle, de voorzitter, opende de vergadering met een welkom en korte introductie van het programma.

Hij overhandigde een pot Fochtelooër koeken.

Er waren er genoeg voor iedereen.

Dorpsbelang had een stevig introductieprogramma met interessante presentaties voorbereid. Maarten Jeronimus vertelde over het historische project en overhandigde een kaart van de historische route.

Kees Timmerman praatte de burgemeester bij over de kampen en overhandigde zijn boek over de kampen Ybenhaer en Oranje.

Eveline van der Veer gaf een toelichting over het Stellingenpad en de historie van de Stellingwerven. De burgemeester kreeg een exemplaar van het bijbehorende boek.

Na nog een korte rondleiding bij Nobilis ging de burgemeester naar de volgende bijeenkomst. Het was een informatieve en inspirerende bijeenkomst. Er werd aandachtig geluisterd. Bij vertrek gaf de burgemeester Dorpsbelang een compliment. Hij was aangenaam getroffen door de diversiteit van de onderwerpen en de zorgvuldigheid waarmee alles gepresenteerd werd.

Nieuwe inzameldagen en –tijden Omrin

Vanaf maandag 19 juni wijzigt Omrin de inzameldagen van het restafval, papier en/of gft-afval.

Het kan dus zijn dat de containers niet meer geleeagd worden op de dag die je bent gewend.

Naast de dag kan ook de tijd waarop de vuilniswagen langskomt veranderen.

Je wordt verzocht de container voor 7.00 uur aan de weg te zetten.

Nieuwe inzameldagen in Omrin Afvalapp en op website

De nieuwe inzameldagen zijn te vinden in de Omrin Afvalapp en op de website www.omrin.nl/afvalkalender. Veranderen de inzameldagen en of –tijden voor jou? Dan ontvang je van te voren nog een brief over deze wijziging.

Schoonmaakdag geslaagd

Zaterdag 17 juni 2023 hebben we met de aanwezige vrijwilligers Harry, Eva, Henk W, Henk P, Martha, Marga, Arnold, Arjen en Hanneke het dorps huis aan de buitenkant en binnenkant weer schoner gemaakt.

De overkapping op het terras straalt weer en ook alle goten zijn weer leeg.

Ook de ramen zijn niet vergeten. De zittafels onder de foyer zijn misschien wel schoner dan toen ze nieuw waren.

Samen met de aanwezigen op de koffie ochtend, die werd verzorgd door Roelie, hebben we ook genoten van de koffie met koek.

Om 12:30 was iedereen klaar. Vele handen maken licht werk.

Wie wonen er in Fochteloo en omgeving?

Nelle Raaphorst

Arjen en Hanneke de Wit-Steunenberg.

Ze wonen sinds half augustus 2022 op de Vogelrijd 7. Ze hebben zich al een plaatsje in de dorpsgemeenschap verworven. Arjen is de webbeheerder van de website over Fochteloo en hij zit in de redactie van de Fodovoni. Hij heeft het zelfs tot voorzitter geschopt. Samen met de andere redactieleden werkt hij hard aan het vormgeven van de nieuwe versie van de Fodovoni. 'Een dorp als Fochteloo kan niet zonder een dorpsblad!' Hanneke heeft op de laatste dorpsbelangvergadering spontaan haar hand opgestoken en zich aangemeld als nieuw lid van Dorpsbelang. 'Ik vind dat leuk en heb de eerste kraamvisite namens Dorpsbelang al afgelegd.'

Ze hebben op de Vogelrijd het huis van Eite en Mien Homan gekocht. Ze woonden al 23 jaar in Beilen maar Arjen kreeg zo genoeg van het geluid van de snelweg. Het voortdurende gezoef van de auto's op de A28 kwam hem zo langzamerhand de neus uit. 'Ik werd er gek van.' Hij vond Beilen ook wat groot om mensen te leren kennen. Hanneke hoefde niet zo nodig weg. Maar Arjens droom om buiten te wonen, liefst op een boerderijtje en achteraf kwam zo prima tot vervulling. Ze hebben er geen moment spijt van gehad, voelen zich thuis in de dorpsgemeenschap en genieten met volle teugen van de rust en de natuur.

Voor Arjen was het een soort thuiskomen. Het huis, de Vogelrijd, het dorp en de omgeving straalden rust uit. Hij is opgegroeid in het gezin van een dominee die om de paar jaar naar een andere gemeente in een ander dorp in Nederland verhuisde. Dominee De Wit en Arjen dus ook, hebben zelfs enige tijd in Oosterwolde gewoond. In die tijd heeft dominee De Wit niet alleen gepreekt in Het Anker maar ook in de Kapel in Fochteloo. Het leverde Arjen een onrustige jeugd op waardoor hij zelden of nooit een vriendschap kon ontwikkelen of goed kon aarden.

Aan sommige plekken heeft hij geen fijne herinneringen, aan andere dorpen weer wel. Zoals aan het dorpje Wijckel in Gaasterland. Daar heeft hij van zijn vijfde tot zijn negende gewoond. 'Dat was zo fijn daar, klein, mooi, overzichtelijk, ik had vriendjes op school, kende de mensen in het dorp. Toen ik in Fochteloo aankwam en een woning zocht kwam dat fijne gevoel van Wijckel weer terug.' Hij schuift onderuit in zijn stoel, denkt na en zegt zachtjes voor zich uit: 'ja, dat is er nog steeds, dat gevoel van thuiskomen.'

Arjen en Hanneke zijn beide in Kampen geboren. Hanneke is er tot aan haar twintigste blijven wonen terwijl Arjen op zijn tweede mee verhuisde naar weer een nieuwe plek waar zijn vader dominee werd.

'Maar' zeggen ze en schieten allebei in de lach. 'We zijn jarenlang tijdens de vakanties heel dicht bij elkaar in de buurt geweest.' Vlak bij Hanneke in Kampen woonde vrienden van de ouders van Arjen. Hij was bevriend met hun zoon en kwam er iedere zomer logeren. Hanneke was een jaar of zes en bevriend: 'oh nee, ik was stápelverliefd op het broertje van die vriend.' We hebben het nooit geweten. We moeten elkaar daar vast wel eens gezien hebben.'

Ze zijn elkaar jaren later in Apeldoorn tegengekomen.

Hanneke was 30 en Arjen 34 jaar toen ze trouwden. Na 5 jaar zijn ze naar Beilen verhuisd en toen kwam Max!

Ze woonden nog geen week in Beilen of ze kregen bericht dat ze Max konden ophalen in Sri Lanka. Hannekes grootste wens 'moeder worden' kwam tot vervulling.

'Het was een groot avontuur. Het was heerlijk om moeder te zijn en Arjen werd een trotse vader.' Alhoewel hij het vaderschap niet altijd makkelijk heeft gevonden is het contact goed. Max werkt bij defensie en woont op zichzelf.

Hanneke komt uit een harmonieus gezin. Ze deed de opleiding voor kleuterleidster in Zwolle en werkt nog steeds met veel plezier in het onderwijs met groep 1 en 2. Ze werkt sinds vorig jaar op Kindcentrum 'De Vaart' in Hoogersmilde.

Ze had zich voorgenomen om voor haar 30ste niet te trouwen. Eerst reizen, (Au pair in Amerika, werk'vakantie' in Kenia) uitgaan en naast haar baan veel vrijwilligers werk doen. Haar ouders hebben haar altijd erg gesteund met vragen als: 'Wat wil je graag en hoe ga je dat dan aanpakken?'

Dit in tegenstelling tot Arjen. Hij had het moeilijker zijn weg te vinden. Daar kwam nog bij dat hij helemaal geen idee had wat hij wilde worden. Dan is het lastig kiezen.

Hij heeft zich op vele gebieden bekwaamd, van constructiebankwerken tot de Z-verpleging. Hij deed wat hem voorhanden kwam maar het was nooit echt bevredigend. Samen met een vriend heeft hij een oude brandweerwagen opgeknapt en zijn ze gaan reizen. Via Griekenland naar Israël. Met een toenmalig vriendinnetje is hij o.a naar Kathmandu geweest. Op een gegeven moment heeft hij uitgezocht waar hij nou werkelijk goed in was. Tot zijn eigen ontzetting kwam hij erachter dat hij goed was in boekhouden. Na vele werkomzwingingen op dat gebied is hij terecht gekomen bij Ambiq in de automatisering. 'Het is een heel proces en ook heel bevredigend om via de cijfers te laten zien waar het goed of fout gaat in een bedrijf.' Hij werkt in Hengelo een dag in de week en verder werkt hij vanuit huis.

Ze hebben beide zo hun eigen hobby's. Hanneke maakt graag muziek, ze speelt piano maar haar instrument is de dwarsfluit. Ze zingt al 20 jaar in een gospelgroep. In coronatijd heeft ze leren vilten: o.a. sjaals en een schapenvacht van een vilten ondergrond voorzien. Het ligt nu wat stil maar ze zou er graag weer verder mee willen gaan.

Arjen en Hanneke rijden allebei motor. Arjen is voor het eerst met een groentetuin begonnen. Hij kan goed klussen en dingen met zijn handen maken. In Fochteloo ontdekte hij dat met mensen omgaan, zich thuis voelen in de dorpsgemeenschap en daar van nut kunnen zijn hem heel goed doet en dat weer tot verbazing van Hanneke. 'In Beilen kende hij niemand en hier.... Bijna tegelijk zeggen ze: 'Het is goed wonen hier!

Nog even een herhaling

Koffieochtenden

De koffieochtend gaat gewoon door dus zet de data in de agenda, iedere 3de zaterdag van de maand in het dorps huis van 10.00 tot 12.00 uur. Langskomen mag, we kunnen even zwaaien maar binnenkomen is beter. Dorpsbelang trakteert iedere maand op koffie of thee met iets lekkers dus neem de moeite om elkaar te ontmoeten en kennis te maken met nieuwe inwoners van ons dorp.

Het is altijd gezellig.

Niet iedere maand komt de Fodovoni, daarom de data op een rijtje:

16 september, 21 oktober, 18 november, 16 december.

In de maanden juli en augustus is er i.v.m. vakantieperiode geen koffieochtend.

Zien we elkaar in het dorps huis? Tot dan! Lieve groet, Roelie van Goor

Natuurherstel Fochteloërveen

Hierbij een korte update van de werkzaamheden in het Fochteloërveen.

Vanaf 17 juli gaan de werkzaamheden in een deel van het Fochteloërveen weer van start.

Het broedseizoen (half maart/half juli) is de periode waarin vogels baltsen en paren, nesten bouwen, eieren leggen, broeden en hun jongen grootbrengen totdat deze uitgevlogen zijn. Voor veel vogels in het Fochteloërveen is dit het einde van een drukke periode.

Nieuwe kades

Er is inmiddels meer dan negen kilometer nieuwe kades van zand en leem gerealiseerd. In deze delen van het hoogveen is het daardoor nu al mogelijk om het regenwater beter vast te houden en krijgt het veenmos de kans om te herstellen. We zien nu, er is al weken geen regen gevallen, via het watermeetnet voorzichtige resultaten. De delen die zijn voorzien van een nieuwe kade zijn in extreem droge mei- en juni maanden nog maar 10 tot 15 cm gezakt en dat is heel positief! De compartimenten die last hebben van lekkages zijn soms al wel 40 cm gezakt. Maar net als iedereen kijken we uit naar regen!

Ook zullen we de kades aan de noordoost kant van de Fochteloërveenweg vervangen. Hiermee voltooien we de laatste kades in het Grote Veen. Ook gaan er werkzaamheden in het deel langs het fietspad de Bonghaar plaatsvinden. Als wandelaar en of fietser zult u vanaf weg en fietspad de werkzaamheden kunnen volgen. Beiden blijven toegankelijk.

Kraanvogels

We doen extra ons best om de kraanvogels rustig te laten broeden. Er zijn inmiddels 10 paartjes kraanvogels in het gebied. Veel paren hebben hun kuikens al groot maar op dit moment is een paartje begonnen aan een tweede broedpoging nadat de eerste was mislukt. We volgen dit paar dan ook nauwlettend en werken niet in dat deel van het veen zodat we hen niet verstoren.

Oude kades en reptielen

Een deel van de oude kades worden daar, waar het kan deze zomer verwijderd. Hout en folie worden uit het gebied verwijderd. Deze werkzaamheden gaan onder streng toezicht van de ecologen vanwege de mogelijke aanwezigheid van reptielen. De kades waar veel reptielen worden waargenomen of die geschikt lijken voor reptielen worden niet verwijderd.

Dit voorjaar zijn naast de nieuwe kades reptielenverblijven gerealiseerd. Deze zijn gemaakt met materialen die zijn vrij gekomen bij de werkzaamheden in het gebied, zoals takken en boompjes, afgedekt met een laag veen. Ook zullen de nieuwe kades over enkele jaren een aantrekkelijke leefgebied worden voor slangen en hagedissen. Hierop zal heide gaan groeien die beschutting biedt. Tot die tijd helpen we een handje!

Heeft u vragen dan kunt u contact opnemen met secretariaatfriesland@natuurmonumenten.nl

Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in het Fochteloërveen meldt u zich bij bovenstaand email adres aan voor de digitale nieuwsbrief de Veenflits.

Na de vakantieperiode zullen we weer een excursie organiseren. Hierover in het volgende nummer meer informatie.

Natuurmonumenten

Otto de Vent

Vreemde vogels

Dat ons dorp vreemde vogels herbergt is bekend. In het verleden was dit niet minder het geval. Een klein overzicht uit de 'oude doos':

De *Leeuwarder Courant* meldt begin oktober 1850, dat in Oosterwolde (nabij de Drentse grens) gedurende enige dagen een onbekende vogel gezien is, en ten laatste door de landbouwer J.W. Hofman gevangen.

Deze vogel heeft een vlucht van ongeveer 14 palmen, is van voren breed als een gans en van achteren spits als een kraai. De poten ter lengte van die van een hoen met drievingerige met zwemvliezen voorziene voeten. De kop hoog, de bek zwart, smal en gebogen, de kleur niet beter te vergelijken dan bij een zogenaamde witte hen.

Meest weidende op hoge graskampen, waggelende van gang en niet schuw, hebben kinderen dezelve tot op weinige schreden afstand kunnen naderen.

Men zegt, dat deze vreemde en wellicht in het noorden te huis behorende watervogel naar Groningen zal worden gezonden.

Versch. kranten 12 aug. 1870:

Men deelt uit Ooststellingwerf mede, dat een landbouwer te Fochteloo een jonge koekoek uit een bouwman's (wipstaartjes-) nest heeft gehaald.

In een kooi buitenshuis geplaatst wordt de jonge koekoek thans door mussen gevoed.

(Opm. Stellingwarfs *bouwmantien* is 'kwikstaart', Stell.w. Woordeboek, odv).

Provinciale Drentsche en Asser Courant, 24 okt. 1879:

Door de Heer W.A. van der Sluis te Nieuw-Appelscha is gister in een heideveld onder het dorp Fochteloo een vreemde vogel geschoten, die zelfs bij deskundigen ten enenmale onbekend is. Hij heeft de grootte van een koolmees. De vleugels zijn groenachtig en de kop blauw, geschakeerd met prachtig rood. De snavel is scherp en 3½ cm. lang, de tong 6½ cm. buiten de snavel uitstekende, heeft in vorm veel overeenkomst met een worm en is aan 't einde scherp en hard, en voorzien van weerhaakjes. De nagels zijn krom; in de vleugels heeft hij 19 en in de staart 10 pennen die buitengewoon stijf zijn.

Wij herinneren ons niet ooit zulk een vogel in een diergaarde gezien te hebben.

Nieuw Advertentieblad 1 jan. 1898

Fochteloo, 30 dec.:

De landbouwer H. Hoogeveen alhier ontdekte deze week dat er zich een vreemde vogel onder zijn eenden bevond. Hij was volstrekt niet schuw, maar toch liet hij zich niet met de eenden in de schuur lokken. De knecht wist hem echter met een knuppel aan de vleugel te verwonden, zodat men het dier kon bemachtigen. 't Is een vogel iets groter dan een eend, met gespikkelde grijze veren, een vlucht van 1.35 m. en behorende tot de orde der zwemvogels.

Uit de kenmerken van bek en poten meent men te kunnen afleiden, dat men hier te doen heeft met een zilvermeeuw (een zeevogel) of een kleine stormvogel, een familie, nauw aan de meeuwen verwant. Waarschijnlijk is het afgedwaalde dier door honger zo tam geworden.

Het is thans in het bezit van de heer G.J. Stoker te Appelscha.

Ons dorp kende vroeger trouwens ook vossen *die te dicht bij de woningen kwamen* (1868), en wilde zwijnen (jan. 1898). *Duidelijk heeft men ze kunnen sporen in de nabijheid van de woning van de landbouwer Kiers.*

Waarschijnlijk houden zij zich in de nabij gelegen bosjes op.

Juli en augustus

Juli, ook wel de hooimaand genoemd, is de zevende maand van het jaar in de gregoriaanse kalender en heeft 31 dagen. De maand is vernoemd naar de Romeinse dictator Gaius Julius Caesar.

1 juli hoort nog bij de eerste helft van het jaar. Een "gewoon" jaar van 365 dagen is precies half voorbij op 2 juli om 12 uur 's middags. Een schrikkeljaar is vanwege de extra dag in februari iets eerder half voorbij, om middernacht van 1 op 2 juli. De oorspronkelijke Romeinse naam van de maand was Quintilis, wat 'de 5e maand' betekent; volgens de Romeinse kalender was maart de eerste maand van het jaar, en juli dus de vijfde.

Later is de maand naar Julius Caesar vernoemd.

De maand juli wordt, in de spreektaal, soms "julij" genoemd (om duidelijker onderscheid te maken met "juni").

Op het noordelijk halfrond is juli de tweede maand van de meteorologische zomer, en gemiddeld ook de warmste maand van het jaar. In een landklimaat is de gemiddelde temperatuur in juli vaak aanmerkelijk hoger dan in de buurt van de oceanen. De tweede helft van de maand juli behoort tot de hondsdagen, de gemiddeld warmste periode van het jaar.

Op het zuidelijk halfrond is juli de tweede maand van de meteorologische winter, en over het algemeen de koudste.

Augustus, ook wel oogstmaand genoemd, is de achtste maand van het jaar in de gregoriaanse kalender. De maand heeft 31 dagen.

Augustus is vernoemd naar de Romeinse princeps Gaius Iulius Caesar Octavianus (Augustus).

In een schrikkeljaar begint augustus op dezelfde dag van de week als februari. In andere jaren begint augustus steeds op een andere dag dan de overige elf maanden.

Voordat de maand naar keizer Augustus genoemd werd, was het de zesde maand in de Romeinse kalender, onder de naam Sextilis, wat "zesde maand" betekent.

Volgens de Romeinse kalender begon het nieuwe jaar immers op 1 maart. Sextilis werd in 8 v. Chr. omgedoopt tot "augustus" ter ere van keizer Augustus, die in deze maand (in 43 v. Chr.) consul werd, en in dezelfde maand verschillende overwinningen behaalde (vb. in Egypte in 30 v. Chr.).

Het verhaal wil dat Augustus niet voor Julius Caesar wilde onderdoen en daarom een dag van februari heeft afgehaald. Dit klopt niet, want al onder Numa Pompilius had februari 28 dagen. De keuze voor februari als "schrikkelmaand" stamt uit de tijd dat maart nog de eerste maand van de Romeinse kalender was. Hierdoor was februari de laatste maand, waarachter men dan van tijd tot tijd "schrikeldagen" aan toevoegde om weer overeen te komen met een zonnejaar. Aldus voegde Julius Caesar in zijn nieuwe kalender zijn schrikeldagen toe aan februari, de tweede maand. *(Uit Wikipedia)*

Nieuw in Fochteloo

Beste bewoners van Fochteloo,

Sinds 15 september 2022 zijn wij eigenaar van de woonboerderij gelegen aan het Zuideinde 14. Zoals velen aan de geparkeerde bedrijfsauto's hebben kunnen merken, hebben wij ingrijpend verbouwd. Dit heeft een behoorlijke tijd in beslag genomen en vanaf juni 2023 wonen wij in dit prachtige dorp. De verbouwing is nu nagenoeg klaar.

Wij hebben in de korte tijd dat wij hier nu al wonen, al heel veel mensen gesproken. De vriendelijkheid en belangstelling voor elkaar valt ons op. Het vijfjaarlijkse buurtfeest komt eraan en we zijn met omwonenden al druk bezig met het thema Vrijheid.

Er is aan ons gevraagd om een stukje te schrijven om ons voor te stellen. Hiervan maken wij graag gebruik.

Wij zijn Petra, Paul, Sanne & Wietze.

Petra & Paul zijn geboren in 1967. Petra is opgegroeid in Witmarsum (vlak bij de Afsluitdijk) en Paul in Ermelo (de Veluwe). Wij hebben elkaar tijdens de studie ontmoet en hebben sinds 1989 een relatie. In 1999 zijn wij op Ameland getrouwd.

Petra & Paul hebben allebei rechten gestudeerd in Groningen. We zijn in 1993 afgestudeerd. Petra is gaan werken voor de vakbond FNV (vestiging Oosterwolde) en Paul is advocaat geworden in Assen. De woonplaats Appelscha was daardoor een logische keuze en wij hebben daar met heel veel plezier 27 jaar gewoond. Petra is gestopt met werken bij de FNV toen ons tweede kind in aantocht was.

Wij hebben twee kinderen: Sanne & Wietze. Zij zijn 22 en 20 jaar oud en wonen nog thuis.

Sanne studeert notarieel recht in Groningen. Zij heeft een relatie met Lars (23 jaar). Lars komt uit Nij Beets en studeert ook notarieel recht. Sanne zal vermoedelijk over 1 ½ jaar met haar studie gereed zijn.

Wietze studeert Natuurkunde in Groningen. Hij is nu tweedejaars.

En dan is er nog –voor ons heel belangrijk – ons hond Prupke (een labradoodle). Prupke is 12 jaar oud en nog erg energiek. Hij speelt graag met andere honden.

Wij spelen allen graag tennis. Paul houdt daarnaast van hardlopen. Petra en Paul houden ook van fietsen en maken geregeld samen een tochtje. In het verleden hebben Petra en Paul veel geklaverjast en gebiljard. Wij hoorden dat dit ook in Fochteloo wordt gedaan en misschien gaan we dit weer eens oppakken.

Een heel verhaal over ons, maar wij vinden het ook vooral leuk om andere inwoners van Fochteloo te ontmoeten. De deur bij ons staat altijd open en een bakje koffie is snel gezet. Dus kom gerust eens langs om een praatje te maken want wij zijn ook erg benieuwd wie allemaal in Fochteloo wonen en wat hun geschiedenis is.

Hartelijke groet,

Petra, Paul, Sanne, Wietze, Lars en Prupke

KLEUR, HEEL VEEL KLEUR

Een verscheidenheid aan kleuren in het veld! Rupsen ...

De meeste vlinders (dag- en nachtvlinders) overwinteren als eitje, rups of pop. Enkele soorten -denk aan de dagvlinders zoals Citroenvlinder, Dagpauwoog, Kleine vos en Gehakkelde aurelia en bijvoorbeeld een enkele wintervlinder- overwinteren als vlinder ergens verscholen in de tuin, schuur of ander donker plekje. Dit zijn de soorten die we het eerste zien in het voorjaar.

De eerste pop overwinteraars die we zien zijn meestal het Oranjetipje, Boomblauwtje en het Groentje.

Als eitje overwinteren bijvoorbeeld de dikkopjes. Deze eitjes zitten vaak in allerlei stengels van bijvoorbeeld grassen.

Als rups overwinteren bijvoorbeeld Oranje zandogjes, maar ook Veenhooibeestjes, Rietvinken en Eikenbladeren.

Atalanta's en Distelvlinders zijn voornamelijk trekvlinders. Ze komen in het voorjaar uit het zuiden om hier voort te planten, die generatie zien wij in de zomer en deze vertrekken in het najaar weer naar zuidelijke oorden.

Het is altijd even zoeken, maar nu kunnen we rupsen aantreffen met wat geluk. Kijk bijvoorbeeld eens naar blaadjes met vraatsporen. Rupsen eten ongelooflijk veel en barsten dan ook steeds uit hun jasje, vervellen dus zeer regelmatig.

Stoffen uit de rups zelf worden gebruikt om een antivries aan te maken waardoor ze temperaturen TOT WEL -20 C° kunnen overleven!!

Overigens is een rups een larve, maar alle larven géén rups. Een rups van een vlinder heeft voor drie paar zogenaamde echte pootjes, drie of vier paar buikpoten en helemaal achteraan nog 'naschuiers'. Een larve van bijvoorbeeld een bladwesp heeft van voor tot achteren pootjes en zal nooit een vlinder worden ..

Ga op zoek naar de vreetmachines zou ik zeggen, ze zijn de moeite waard!

Van boven naar beneden:

Heidewitvlakvlinderrups; Hazelaaruilrups;

Hermelijnavlinderrups en Wapendragerrupsen

Het is weer zover!

Zaterdag 8 juli 2023 van 11.00 – 16.00 uur

DE DAG VAN DE PRENTKUNST – Uitwaaien in Fochteloo 3.0

Velen kijken weer naar uit naar de inmiddels veel besproken kunstmarkt!

In en om het dorps huis 'Et Legien' en in en om het centrum voor prentkunst (voormalige school) van Stichting Nobilis.

Deze keer staat het in het teken van kunstenaarsgroep HOLT 25 jaar.

Negentien prentkunstenaars tonen en verkopen hun werk en verzorgen demonstraties van grafische technieken in negentien marktkramen.

In het centrum voor prentkunst treft u de jubileumtentoonstelling van Holt en de tentoonstelling met werk van Gea Karhof.

In het dorps huis is de verkoop van dubbele prenten uit de prachtige Nobilis collectie.

Om 11.00 uur zal de opening en presentatie plaatsvinden van Nobilis Cahier 17, Holt 25 jaar. Ode aan de houtsnede. Geschreven door Dirk van Ginkel.

Om 11.45 uur wordt een lezing gegeven door Pieter Jonker over het werk van Gea Karhof.

's Middags vinden enkele lezingen plaats door kunstenaars van Holt.

Er zal ook een verkoop van dubbele boeken en kleine prenten plaatsvinden en u maakt bij een bezoek aan het centrum voor prentkunst kans op een prachtige prent!

De toegang is gratis.

Voor de bewoners van Fochteloo: kom op de fiets indien mogelijk in verband met de vele bezoekers met auto's en het beperkte aantal parkeerplaatsen.

Graag tot ziens op 8 juli!

Gea Karhof – Love for life -2007
handgekleurde ets met bladgoud

Tot en met zondag 27 augustus 2023 te zien op donderdag tot en met zondagmiddag van 13.30 – 16.30 uur in het voormalige schoolgebouw, Zuideinde 26 b te Fochteloo.

Tentoonstelling 25 jaar Holt, Noordelijke hoogdrukpers

Negentien kunstenaars tonen hun werk in het centrum voor prentkunst van de Stichting Nobilis in Fochteloo.

Lino- en houtsnedes in een grote verscheidenheid. Te zien op donderdag- tot en met zondagmiddag van 13.30 – 16.30 uur.

Kunsthistoricus voor de *Leeuwarder Courant* en *Dagblad van het Noorden* Dirk van Ginkel schreef het nieuwe Nobilis Cahier 17 over Holt, waarin hij elke kunstenaar aan het woord laat over zijn/haar werk. Het Nobilis Cahier wordt gepresenteerd op 8 juli de Dag van de Prentkunst, tijdens de kunstmarkt, in Fochteloo.

Enkele kunstenaars die daaraan verbonden zijn: Rineke Hollemans (Assen), Sietske Bosma (Groningen), Bert Hemsteede (Roden), Wijke van der Bij (Grou), Antje Veldstra (Groningen), Anne Brouwer (Oosterwolde), Eline Brontsema (Groningen).

Bert Hemsteede – Een dag in juni
Linosnede

Sporen in de tijd. Gea Karhof etsen.

De tentoonstelling met handgekleurde etsen van Gea Karhof (1945) uit Edam. Vijftig jaar etsen in beeld gebracht in de expositie *Sporen in de tijd. Gea Karhof etsen*. Elke prent heeft een eigen verhaal en op elke prent is zoveel te zien en te ontdekken.

Reizen

Gea Karhof reist over de hele wereld. Vaak samen met collega Nan Mulder. Ze kennen elkaar van de Rietveld Academie. Samen maken ze grote reizen: Mexico (1991), Guatemala, B elize en Honduras (1994), Noord-India (1997), Zuid-India (1999), Thailand en Combodja (2001) en in 2004 en 2008 naar Nepal en Bhutan.

Al die reizen vinden hun weerslag in een stroom van indrukwekkende etsen. Op een prent visualiseert Gea Karhof een grenzeloze wereld waarin vele culturen samengaan. Maar ook de striphelden uit haar jeugd krijgen een plaats in haar werk, waarin heden en verleden in een sprookjesachtig wereld samenkomen.

Gea Karhof – Joie de Vivre 2015
Handgekleurde ets

Graag tot ziens! Stichting Nobilis, Centrum voor prentkunst

Eerde

Wat bin ie mit oons van doel?

Meugen we blieven

Of bin ie oons zat

Verdreugen of

Versoepen we

In een groot zwat gat

Eerde

Blief ie oonze mem

Die oons omaarmen

beschaarmen blift

Of wies ie oons of

Bieten we doukies in

Et grauwe stof

Eerde

Jow piene en lieden

Et is oonze schuld

Mar heb nog een

Betien geduld

Op een keer koesteren wi'j

Jow onschatbere weerde.

Attie Nijboer, 27 november 2021

Activiteiten

Kijk op de website: www.fochteloo.nl/agenda
Geplande datums in het dorps huis 'Et Legien'

Klootschieten

De avonden worden weer langer, dus we kunnen weer los.
Datum 14 juli - Zet ze direct in u agenda
Start 19.00 uur vanaf dorps huis Et Legien.
Kosten 2,00 p.p inclusief koffie en koek

We hopen weer vele Fochtelooërs te mogen verwelkomen
Tot ziens, Joke de Vries en Grietje van Weperen

Jeu de boules

De data voor de komende periode:
29 juli, 26 augustus en 23 september
Aanvang 16.00 uur buiten.
Bij slecht weer wordt binnen de mat uitgerold voor **koersbal**
Bardienst Harry en Eva Roël (06-242003720)

Klaverjassen - eerste vrijdagavond van de maand

Aanvang: 19.30 uur - start weer na de zomervakantie

Nagekomen bericht

Oproep!

Wie zou er af en toe een dag (en/of misschien later wat langer) op onze lieve rustige kooikerhondje willen passen?

Ze heet Siepy en is 12 jaar.

We willen er eventueel ook best wat voor betalen.

Voor meer informatie:

Arjen en Hanneke de Wit

Vogelrijd 7

DORPSFEEST

FOCHTELOO 2023

1, 2 en 3 september 2023

met het thema **Vrijheid**

JOURNAAL

Vrijdagmiddag **1 september**
Trekkerbehendigheidswedstrijd
van 13.00 - 16.30 uur

Organisatie in handen van Jan van Goor en Alle Stoker.

12.00 uur - keuring van de trekker, o.a. max.120 PK en beugel.

Naam: _____

1e tel.nr: _____

2^e tel.nr: _____

Opgave:

dorpsfeestfochteloo@gmail.com

Of met Jan van Goor: 06 – 5191 6633

Vrijdagavond **1 september**

Aanvang: 20.00 uur

De avond begint met verhalen
door

Kees Timmerman over de
geschiedenis van het dorp, begeleidt
door foto's en/of filmfragmenten.

PAUZE

PRIJSUITREIKING

TREKKERBEHENDIGHEID

WORDT VERVOLGD MET PUBQUIZ

Opgave pubquiz (voorkeur per groep): dorpsfeestfochteloo@gmail.com

PUBQUIZ

Er komen dezelfde elementen aan bod als tijdens de quiz van 2022. Dat betekent: weer vragen over het heden en verleden van Fochteloo en de dorpen rondom, foto's waarvan uitgezocht moet worden in welk dorp ze genomen zijn en als hoogtepunt muziekvragen door de band **Ziezeau** die daar vorig jaar ook een feestje van maakte.

Er zullen bij de vragen ook dit keer de nodige inkoppertjes zitten om het voor iedereen leuk te maken om mee te doen, naast etterbakjes voor de echte specialisten. Bij de foto's wordt het dit jaar wat moeilijker. De kennis van de eigen omgeving was bij de meeste groepen verrassend groot.

DANSEN NAMET ZIEZEAU

Zaterdagmorgen 2 september

Uitbeelding: VRIJHEID

Iedereen mag dit individueel of per buurtje uitbeelden in b.v. de voortuin of buurt.

Zaterdagmorgen start de puzzeltocht met o.a. bij iedere uitbeelding een letter of aanwijzing.

Momenteel wordt hard gewerkt hier iets moois van te maken.

Tent open vanaf 9.30 uur.

Zaterdagmiddag 2 september

Tijdens het dorpsfeest organiseren we een sport en spelmiddag voor jong en oud in de vorm van een zeskamp. Opgave kan per team (max 8 personen) of alleen. De spellen zullen aangepast worden aan het aantal teams en de leeftijd van de deelnemers.

Het programma zal starten om 13.00u tot +/- 16.30u.

Aanmelden als vrijwilliger voor de zaterdagmiddag?

Dat kan! Bel of app naar 06 - 8294 8401

Voor de allerkleinsten is er zaterdagmiddag een speelweide met diverse leuke activiteiten zoals springkussen en zandbak! Om de activiteiten zo goed mogelijk te laten aansluiten op de leeftijd en het aantal kinderen zouden we het fijn vinden als u alvast een plekje reserveert!

- IK WIL GRAAG EEN PLEK RESERVEREN IN DE SPEELWEIDE
  - AANTAL KINDEREN: _____
  - LEEFTIJD(EN): _____

**MAIL JE OPGAVE NAAR lisa.doddema@hotmail.com
OF LAAT DIT PAPIER INGEVULD ACHTER IN DE BRIEVENBUS
AAN HET ZUIDEINDE 53**

!!!!!!OPGAVE VOOR 13 AUGUSTUS!!!!!!

Let op!

**U bent zelf verantwoordelijk voor het houden van toezicht
in de speelweide**

OPGAVE SPORT EN SPEL MIDDAG

- IK/WIJ DOEN MEE AAN DE ZESKAMP

	NAAM:	LEEFTIJD:
	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

- IK/WIJ HEB(BEN) AL EEN TEAM:

TEAMNAAM: _____
EMAIL: _____
TEL: _____

- IK/WIJ WIL(LEN) HELPEN BIJ DE SPELEN:

NAAM:- _____
EMAIL: _____
TEL: _____

MAIL JE OPGAVE NAAR
lisadoddema@hotmail.com
OF LAAT DIT PAPIER INGEVULD ACHTER IN DE
BRIEFBUS AAN HET ZUIDEINDE 53
!!!!!!OPGAVE VOOR 13 AUGUSTUS!!!!!!

Zaterdagavond **2 september**

Aanvang: 22.00 uur

NXT LEVEL

Zondagmorgen **3 september**

Kerkdienst voor belangstellenden.

Inloop vanaf 10.00 uur. De koffie staat klaar

Thema van de dienst is **VRIJHEID**

Voor vragen kunt u 📞 met Margriet van Harten, 06 – 1692 8072

Iedereen is van harte welkom.

Zondagmiddag 3 september

Barbecue

Om 15.00 uur gaat de tent open

Vanaf 16.30 uur gaan de barbecues aan

Opgave graag binnenkort

Maar uiterlijk tot twee weken voor het dorpsfeest.

Opgave: dorpsfeestfochteloo@gmail.com

Of met Eddy Bergsma: 06 – 2099 3042

Help mee om er een mooi feest van te maken.

De feestcommissie wil graag van ieder buurtje een aanspreekpunt hebben, opgave kan via:

dorpsfeestfochteloo@gmail.com

DORPSFEEST 2023 - MET ELKAAR VOOR MEKAAR

EEN FEEST VOOR IEDEREEN DOOR IEDEREEN

EEN DORPSFEEST KAN NIET ZONDER VRIJWILLIGERS

TE DENKEN VALT AAN:

- OPBOUW FEESTTENT EN -TERREIN (WOENSDAG OF DONDERDAG);
- HELPEN GARDEROBE ZOWEL VRIJDAG- ALS ZATERDAGAVOND;
- VERKEERSREGELAARS;
- KOFFIE SCHENKEN
- BARDIENST VRIJDAGMIDDAG;
- BARDIENST VRIJDAGAVOND;
- BARDIENST ZATERDAGMORGEN:
- BARDIENST ZATERDAGMIDDAG:
- BEVEILIGING VOOR ZOWEL VRIJDAG- ALS ZATERDAGAVOND:
- SCHOONMAAK VAN TOILETGELEGENHEID VOOR ZOWEL VRIJDAG- ALS ZATERDAGAVOND;
- HELPEN BIJ SPELMIDDAG:
- TOEZICHT BIJ SPRINGKUSSEN EN ZANDBAK;
- HELPEN BIJ DE SPELEN;
- MUNTVERKOOP VOOR ZOWEL DE VRIJDAG ALS ZATERDAG;
- BARDIENST ZATERDAGAVOND;
- BARDIENST ZONDAGMIDDAG:
- AFBOUW FEESTTENT EN -TERREIN;
- OPRUIJEN FEESTTENT EN -TERREIN (MAANDAGMORGEN 4 SEPTEMBER);

